

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКА АКАДЕМІЯ НАРОДНОГО
ГОСПОДАРСТВА

На правах рукопису

Блажей Людмила Андріївна

**ОПЕРАТИВНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ
ВИРОБНИЧИХ РЕСУРСІВ В
УМОВАХ ФУНКЦІОНУВАННЯ АРМ**

(на прикладі підприємств взуттєвої промисловості)

Спеціальність 08.06.04. — Бухгалтерський облік,
аналіз і аудит

А В Т О Р Е Ф Е Р А Т
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

ТЕРНОПІЛЬ — 1995

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКА АКАДЕМІЯ НАРОДНОГО ГОСПОДАРСТВА

На правах рукопису

БЛАЖЕЙ Людмила Андріївна

ОПЕРАТИВНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІС
ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧИХ РЕСУРСІВ
В УМОВАХ ФУНКЦІОНУВАННЯ АРМ
(на прикладі підприємств
вуглевої промисловості)

Спеціальність 08.06.04 - Бухгалтерський облік,
аналіз і аудит

А В Т О Р Е Ф Е Р А Т
дисертації на здобуття наукового
ступеня кандидата економічних наук

Тернопіль-1995

Дисертація є рукописом.

Дисертаційна робота виконана на кафедрі економічного аналізу Тернопільської академії народного господарства.

Наукові керівники - кандидат економічних наук, доцент
ГАЛАС Анатолій Миколайович
кандидат економічних наук, доцент
КУРАВЕЛЬ Григорій Павлович

Офіційні опоненти - доктор економічних наук, професор
МНИК Євген Володимирович
кандидат економічних наук, доцент
ЛУЧКО Михайло Романович

Провідна установа - Одеський державний економічний
університет

Захист дисертації відбудеться "7" серпня 1995 р.
о 11 год. на засіданні спеціалізованої вченої Ради
Д.12.01.02 при Тернопільській академії народного господарства
за адресою: 282004, м. Тернопіль, вул. Львівська, 11, ауд. 1300

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Тернопільської академії народного господарства.

Автореферат розісланий "6" травня 1995 року.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої Ради,
доктор економічних наук,
професор

Барфен І. Д.

1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

АКТУАЛЬНІСТЬ ТЕМИ. Важлива роль в період переходу України до ринку належить створенню умов для забезпечення збалансованості економіки і раціонального використання виробничих ресурсів.

Вирішенню проблеми ефективності використання виробничих ресурсів приділялося багато уваги на всіх етапах економічного розвитку. Це пояснюється тим, що від неї в значній мірі залежить розв'язання таких важливих економічних завдань, як зменшення собівартості продукції, підвищення ефективності виробництва та ін. В умовах переходу до ринкової економіки ефективне використання виробничих ресурсів стає одним з невід'ємних умов виживання та конкурентосдатності підприємств, а тому визначає необхідність вдосконалення системи управління, яка впливає на чинники росту ефективності використання ресурсів і забезпечує мобілізацію всіх існуючих і потенційних резервів.

Радикально зміненним умовам управління процесом ресурсоспоживання відповідає новий підхід до визначення ролі, місця і змісту економічного аналізу, обґрунтування його методології в системі управління, розробки діючого організаційного механізму реалізації аналітичних процесів. Адже при переході до ринкових відносин при інших рівних умовах і можливостях у вигіднішому положенні виявляються ті підприємства, які володіють здатністю краще аналізувати виробничу ситуацію і приймати ефективні рішення, в тому числі, і в системі використання

ресурсів, швидко адаптуватись до зміни кон'юнктури.

В цих умовах ставляться нові вимоги до організації оперативної інформації, до методики і організації оперативного економічного аналізу використання виробничих ресурсів.

Вивчення практики аналітичної роботи вуглецевих підприємств України показало, що аналіз використання виробничих ресурсів проводиться переважно за підсумками роботи за звітний період. Внаслідок цього резерви виявляються неповно. Організаційну основу такого аналізу складають методи, направлені на вивчення минулих подій, які стали на момент дослідження історією.

Складність економічних зв'язків, підвищення ритму виробництва, часта зміна господарських ситуацій, що характерно при переході до ринкової економіки, вимагають, іншої орієнтації економічного аналізу використання виробничих ресурсів, пов'язаної насамперед з підвищенням його оперативності, здійснення аналітичних досліджень у ході виробничого процесу. За допомогою такого аналізу керівники різних рівнів управління будуть систематично забезпечуватися інформацією про факти відхилень об'єкту, що досліджується, від бажаного стану, про характер і причини відхилень.

Прийняття ефективних рішень в умовах постійної зміни господарських ситуацій потребує від оперативного економічного аналізу швидкої обробки потоків інформації, які відображають аспекти використання виробничих ресурсів, що можливо лише при автоматизації розв'язання задач. Однак, на даний час, автоматизації оперативних аналітичних задач ще не приділяється належної уваги.

Залишаються невирішеними багато проблем, пов'язаних з

розробкою методологічного забезпечення оперативного економічного аналізу в умовах його автоматизації.

Таким чином, недостатня теоретична і практична розробка методичних основ оперативного економічного аналізу використання виробничих ресурсів в умовах автоматизації управління і визначили вибір теми дисертаційного дослідження.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ. Основна мета дисертаційного дослідження полягає в розробленні методики оперативного економічного аналізу використання виробничих ресурсів на підприємствах вуглецевої промисловості України в умовах функціонування автоматизованих робочих місць спеціалістів.

Головними завданнями дисертаційної роботи є:

- дослідити джерело практики застосування оперативного економічного аналізу для оцінки використання виробничих ресурсів і на цій основі визначити напрями вдосконалення організації аналітичної роботи;

- визначити і обґрунтувати систему показників оперативного економічного аналізу використання виробничих ресурсів на підприємствах вуглецевої промисловості;

- розробити раціональні джерела інформаційного забезпечення оперативного економічного аналізу використання виробничих ресурсів в умовах автоматизації управління;

- розробити методику оперативного економічного аналізу використання виробничих ресурсів в умовах функціонування АГМ.

ПРЕДМЕТ І ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ. Предметом дослідження є методологія оперативного економічного аналізу використання виробничих ресурсів в умовах автоматизації управління.

Об'єктом дисертаційного дослідження обрано підприємства вуглецевої промисловості України.

МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ. В основі методу дослідження використано діалектичний підхід до вивчення явищ та процесів господарської діяльності, який полягає у всебічному виявленні закономірностей, взаємозв'язків і взаємозалежностей, які постійно змінюються та розвиваються. У ході наукового дослідження використовувались спеціальні аналітичні прийоми, як традиційні (порівняння, елімінування), так і економіко-математичні (модельовання).

В процесі виконання дисертаційної роботи опрацьовано Укази Президента України, закони та рішення сесій Верховної Ради України, декрети Кабінету Міністрів України, нормативні документи республіканських економічних органів з питань стабілізації економіки і переходу до ринкових відносин, приватизації, розвитку підприємницької діяльності, теоретичні праці вітчизняних та зарубіжних економістів, інструктивно-методичні матеріали, періодичні видання, в яких висвітлюються проблеми, що стосуються теми та галузі дослідження.

НАУКОВА НОВИЗНА дисертаційної роботи полягає в розробленні галузевої методики оперативного економічного аналізу використання виробничих ресурсів на підприємствах вуглеводородної промисловості України в умовах функціонування автоматизованих робочих місць спеціалістів та інших працівників різних рівнів управління.

Основні результати, що підтверджують наукову новизну, наступні:

- внесено пропозиції щодо вдосконалення управління виробничими ресурсами в умовах переходу до ринкових відносин;
- розроблено і науково обгрунтовано систему показників оперативного економічного аналізу використання виробничих

ресурсів на підприємствах вуглеводородної промисловості;

- дано пропозиції щодо вдосконалення інформаційного забезпечення оперативного економічного аналізу використання матеріальних, енергетичних, трудових ресурсів та обладнання;

- запропоновано методику оперативного аналізу використання виробничих ресурсів в умовах функціонування АРМ спеціалістів.

ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ РОБОТИ полягає в тому, що впровадження в практику вуглеводородних підприємств розробленої методики оперативного економічного аналізу дає можливість посилити контроль за використанням виробничих ресурсів, оперативно виявити чинники, що впливають на показники використання матеріальних, трудових ресурсів, обладнання, для повнішого виявлення і використання внутрішньогосподарських резервів.

ВІПРОВАДЖЕННЯ ТА АПРОБАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ. Запропоновані в дисертації рекомендації і пропозиції щодо методики і організації оперативного економічного аналізу використання виробничих ресурсів прийняті до впровадження в практику аналітичної роботи підприємств вуглеводородної промисловості України, зокрема: Тербовлянської вуглеводородної фабрики, Спільного Українсько-Канадського вуглеводородного підприємства "Кан-Тер".

Окремі пропозиції, розроблені дисертантом, доповідалися і одержали схвальні оцінки на науково-практичній конференції "Організація бухгалтерського обліку, контролю і аналізу в умовах переходу до ринкової економіки" (1993 р., м. Тернопіль).

Розроблені в дисертації положення використовуються в учбовому процесі Тернопільської академії народного господарства.

ОБ'ЄКТ І СТРУКТУРА РОБОТИ. Дисертація складається з вступу, трьох розділів, списку літератури і додатків.

У вступі визначено актуальність теми, завдання, предмет, об'єкт, методика дослідження, наукову новизну, практичне значення дисертаційної роботи.

В першому розділі розглянуто зміст управління виробничими ресурсами в умовах переходу до ринкових відносин, місце і роль оперативного аналізу в системі управління ресурсами, визначені основні напрями вдосконалення аналітичної роботи на підприємствах вауттєвої промисловості.

В другому розділі досліджені питання інформаційної бази оперативного економічного аналізу в умовах функціонування АРМ і визначені основні напрями її вдосконалення.

В третьому розділі запропонована методика розв'язання задач оперативного економічного аналізу використання виробничих ресурсів із застосуванням ЦЕОМ.

У висновках сформульовані результати і пропозиції проведеного дослідження.

ІІ. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ І ВИСНОВКИ ДИСЕРТАЦІЇ

У відповідності до поставленої мети дослідження у дисертаційній роботі розглянуті такі проблеми:

2.1. В умовах переходу до ринкових відносин вирішення проблеми ефективного використання виробничих ресурсів, по-суті, повністю переноситься на окремі об'єднання, підприємства, внутрівиробничі підрозділи. На рівні підприємств важливе значення має оперативне управління, яке є органічною складовою системи управління виробничими ресурсами. Основна мета його - досягнення короткотермінових цілей безпосередньо у

ході здійснення виробничих, соціальних, організаційних та інших процесів і визначення їх впливу на кінцевий результат управління.

Оперативний економічний аналіз є важливою функцією оперативного управління, так як в умовах постійного зростання ритму і зміни господарських ситуацій дозволяє приймати науково обґрунтовані управлінські рішення, направлені на швидке і якісне усунення причин, які негативно впливають на виробничі процеси. В дисертації визначено місце і роль оперативного економічного аналізу в системі управління виробничими ресурсами, відзначено особливості даного виду аналізу, перш за все, своєчасність дослідження короткотермінових змін, які відбуваються в показниках використання ресурсів, на які система управління може вплинути відразу.

Оперативний економічний аналіз вимагає швидкого опрацювання економічної інформації, яка відображає використання виробничих ресурсів. В іншому випадку може порушитись основна вимога оперативного управління - своєчасне прийняття управлінських рішень. Тому, на сучасному етапі стає необхідною автоматизація розв'язання задач оперативного економічного аналізу, що базується на створенні АРМ спеціалістів.

Економісти в своїх працях розглядають питання організації і методики оперативного економічного аналізу в умовах використання електронно-обчислювальної техніки. Однак, на сьогодні багато цих питань залишаються дискусійними. На основі вивчення економічної літератури, присвяченої проблемам оперативного економічного аналізу, практики аналітичної роботи на підприємствах вауттєвої промисловості України визначені актуальні проблеми автоматизації оперативного економічного аналізу

використання виробничих ресурсів:

- визначення рівнів управління, на яких повинен проводитись оперативний економічний аналіз в умовах автоматизації економічних розрахунків;

- обґрунтування системи показників для кожного рівня управління і визначення на їх основі завдань оперативного економічного аналізу використання виробничих ресурсів;

- визначення джерел оперативної інформації - інформаційної бази оперативного економічного аналізу використання ресурсів в умовах функціонування АРМ;

- розроблення галузевої методики оперативного економічного аналізу використання виробничих ресурсів в умовах функціонування АРМ.

2.2. В дисертації обґрунтоване одне з важливих завдань раціональної організації оперативного економічного аналізу використання виробничих ресурсів в умовах функціонування АРМ - вибір системи показників такого аналізу. Показники оперативного економічного аналізу повинні бути основою деталізації показників, які використовують при перспективному і послідовному аналізі.

Однак, на відміну від системи показників інших видів аналізу, коло показників оперативного економічного аналізу де-що вужче, так як необхідність орієнтування в господарських процесах в ході їх здійснення вимагає ретельного виявлення відхилень від встановлених завдань і нормативів та їх безпосередніх причин за найважливішими показниками.

В роботі запропоновано проводити оперативний економічний аналіз використання виробничих ресурсів за такими групами показників: оперативний економічний аналіз використан-

ня обладнання, оперативний економічний аналіз використання матеріальних ресурсів та енергії, оперативний економічний аналіз використання трудових ресурсів.

Крім того, в окрему групу виділено узагальнюючі показники виробництва, що дозволить оцінити результати використання виробничих ресурсів.

Основними рівнями проведення оперативного економічного аналізу використання виробничих ресурсів визначені підприємства і їх структурні підрозділи - цехи основного виробництва, виробничі ділянки, бригади. Опіраючись на проведення дослідження діяльності підприємств вауттєвої промисловості нами визначено коло показників, які повинні розглядатись на рівні підприємства, а також, на рівні цехів основного виробництва, виробничих ділянок, бригад.

2.3. В умовах функціонування АРМ вимагає вирішення проблема інформаційного забезпечення оперативного економічного аналізу використання виробничих ресурсів.

У дисертаційному дослідженні розроблені основні положення формування інформаційної бази оперативного економічного аналізу у вигляді бази даних, яка складається з базових масивів: масивів нормативно-довідкової, планової, облікової інформації.

При автоматизації оперативного економічного аналізу використовують планову інформацію у вигляді вхідних документів, які надходять з планового-економічного відділу чи у вигляді масивів нормативно-довідкової інформації, які входять в базу даних. Організація нормативно-довідкової інформації на ПЕОМ дозволяє: покращити систему розробки і використання на підприємстві нормативів, скоротити витрати часу на ор-

у виробництві. На використання матеріальних ресурсів суттєво впливають такі чинники, як забезпечення матеріалами і нормування витрат матеріальних ресурсів.

Облікова інформація на стадії забезпечення матеріалами повинна формуватись за такими напрямками: витрати постачання; відповідність матеріалів, які поступили угодам за кількістю і якістю; рух матеріальних ресурсів по місцях зберігання.

Узагальнюючи досвід вітчизняної і зарубіжної теорії і практики, нами запропонована модель аналітичного обліку витрат постачання, в якій виділені такі групи витрат: витрати на утримання служб постачання, витрати на розміщення замовлення і купівлю матеріалів, витрати на зберігання матеріальних ресурсів та їх видачу у виробництво, інші витрати. Запропонована модель аналітичного обліку доводить узагальнити всі витрати, пов'язані із забезпеченням матеріальними ресурсами та їх збереженням. Така інформація дасть можливість проводити оперативний економічний аналіз з метою виявлення резервів оптимізації витрат постачання.

В дисертації запропонована організація обліку матеріалів на складі в умовах функціонування АРМ комірника. В цих умовах щодня формується на ПЕОМ масив "Залишки сировини і матеріалів на кінець дня", який служить інформацією для оперативного економічного аналізу стану матеріальних запасів. Інформаційний зв'язок АРМ комірника з АРМ постачання доводить щоденно повідомляти відділ забезпечення про відхилення рівнів запасів матеріалів.

2.6. В умовах автоматизації управління, при системному вирішенні питання інформаційного забезпечення оперативного економічного аналізу використання трудових ресурсів повинно

забезпечуватись: облік складу і руху працівників, облік використання робочого часу, автоматизоване збирання в реальному масштабі часу інформації про виробіток робітників-відрядників, облік і групування виробітку і заробітної плати щодо кожного робітника і в цілому по коду виробу, цеху, ділянки.

З метою впровадження оперативного обліку використання робочого часу необхідно вдосконалити форми і методи цієї ділянки обліку, максимально пристосувати документи до автоматизованої обробки. Облік робочого часу пропонується проводити в спеціальній відомості обліку використання робочого часу, яка заповнюється методом відхилень. На основі цієї відомості в умовах функціонування АРМ формується оперативний масив обліку використання робочого часу, який входить до складу інформаційної бази оперативного економічного аналізу і використовується для розв'язання його задач.

Перехід підприємств до ринкових умов роботи вимагає вдосконалення обліку на основі вивчення і використання зарубіжного досвіду. В цих умовах заслуговує на увагу варіант обліку робочого часу на підприємствах США, який дає можливість формувати дані про фактичні витрати робочого часу по конкретних видах продукції, дозволяє відповідну суму заробітної плати віднести на вид продукції без додаткового розрахунку.

Необхідною умовою вдосконалення інформаційної бази оперативного економічного аналізу використання трудових ресурсів є автоматизація збору облікової інформації про виробіток робітників. Передумовою автоматизованого збирання інформації про виробіток є попередня підготовка форм первинних документів. Як показали дослідження, на підприємствах гадузі відсутній єдиний порядок первинного документування виробітку,

що привело до громіздкості і дублювання інформації. Вказані недоліки визначають необхідність впровадження раціональних форм первинних документів, які б задовольняли вимоги автоматизованого опрацювання. В роботі запропонована і розроблена форма зведеного наряду на виконану роботу, яка відповідає цим вимогам.

Запропонована в дисертації методика обліку праці в умовах функціонування АРМ забезпечить ефективну організацію збору, зберігання, пошуку даних для розв'язання задач оперативного економічного аналізу використання трудових ресурсів.

2.7. В результаті проведеного дослідження розроблена методика оперативного економічного аналізу використання виробничих ресурсів в умовах функціонування АРМ у відповідності з вимогами забезпечення ефективного ресурсовикористання на визначених рівнях управління.

Методика включає описання інформаційного і функціонального забезпечення задач оперативного економічного аналізу використання виробничих ресурсів: визначення переліку аналітичних задач, їх групування, джерела вхідної інформації, склад результативних аналітичних показників, порядок їх формування і форми подання.

2.8. В умовах застосування сучасної електронно-обчислювальної техніки необхідно вирішувати такі завдання оперативно-економічного аналізу використання обладнання:

- визначення величини простоїв обладнання та групування їх по причинах;

- розрахунок показників екстенсивного, інтенсивного та інтегрального використання обладнання, порівняння їх величин між цехами, дільницями, змінами, з нормативними величинами;

- оцінка впливу чинників використання обладнання на обсяг виробництва продукції;

- підготовка управлінських рішень про покращення використання обладнання.

Як показали дослідження, вивчення показників завантаження обладнання в цілому по підприємству не дозволить дати вичерпної оцінки його використання. Тому для повнішого виявлення резервів необхідний оперативний економічний аналіз використання обладнання окремих цехів, дільниць. Вирішення завдань, перерахованих вище, передбачено в умовах застосування ПЕОМ на АРМ економіста цеху, з подальшою передачею і узагальненням інформації на рівні підприємства.

В результаті розв'язання задач оперативного економічного аналізу використання обладнання в умовах функціонування АРМ необхідно щоденно формувати машинограми, які містять дані про протої обладнання в розрізі причин; показники екстенсивного, інтенсивного та інтегрального використання обладнання, впливу на зміну обсягу продукції таких чинників: кількості непрацюючого обладнання, простоїв, зміни виробітку за одну машино-годину, зміни кількості продукції, виробленої на одиниці обладнання.

Запропонована методика оперативного економічного аналізу використання обладнання дає можливість в максимально короткий термін виявити резерви збільшення обсягу виробництва за рахунок усунення недоліків в роботі обладнання. Результати розв'язання задач оперативного економічного аналізу служать вхідною інформацією для розроблення заходів по вдосконаленню використання обладнання в цехах і на підприємстві в цілому.

2.9. Оперативне управління процесом виробництва вауття

вимагає оперативного економічного аналізу обґрунтування рішень про ефективність використання матеріальних ресурсів.

Як показали дослідження, причини нерационального використання матеріальних ресурсів можуть бути закладені як на стадії виробництва продукції, так і в процесі підготовки до нього і забезпечення матеріалами. Тому при проведенні оперативного економічного аналізу необхідно оцінити використання матеріальних ресурсів на всіх етапах виготовлення зуття, починаючи від конструювання моделі до едачі готової продукції на склад. Дуже важливо визначити етапи і послідовність проведення оперативного економічного аналізу використання матеріальних ресурсів.

В процесі оперативного економічного аналізу необхідно виділити два етапи: перший - підготовчий, на якому розв'язуються задачі оперативного аналізу використання матеріальних ресурсів до початку виготовлення продукції; другий - виробничий (використання матеріальних ресурсів у виробничому процесі).

Оперативний економічний аналіз до початку виготовлення продукції дозволить створити на підприємстві систему попереднього контролю за використанням матеріалів. Для цього необхідно розв'язати такі задачі:

- оперативний економічний аналіз оптимальності та прогресивності норм;
- оперативний економічний аналіз виконання постачальниками угод;
- оперативний економічний аналіз стану запасів матеріальних ресурсів.

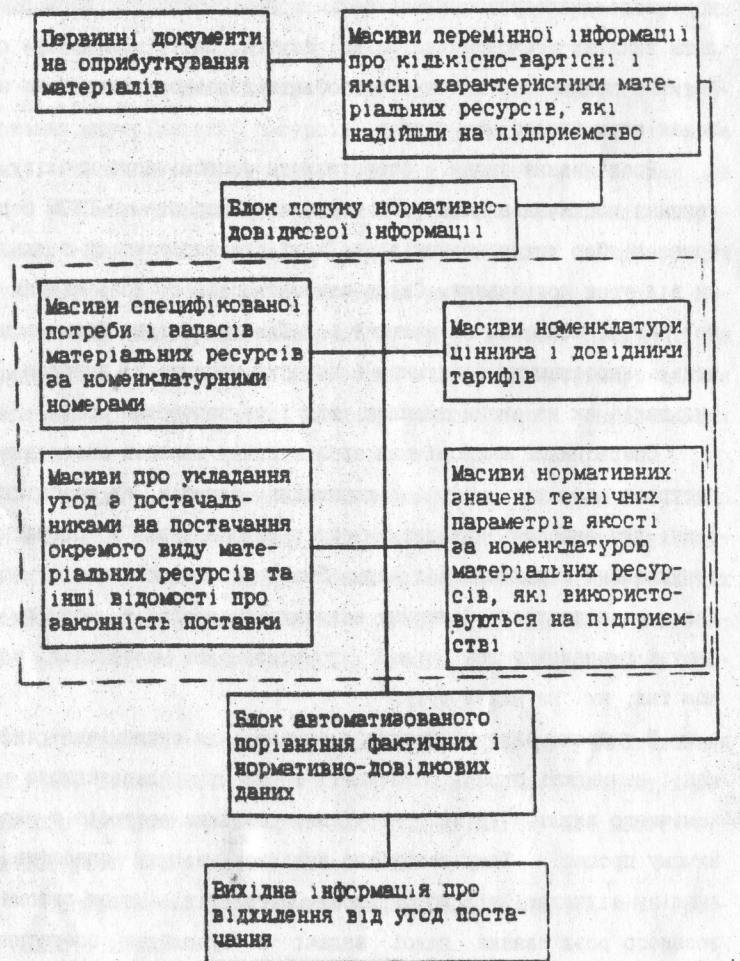
Автоматизоване розв'язання задачі оперативного еко-

номічного аналізу оптимальності і прогресивності норм дозволить виявити неекономічні моделі зуття, дасть можливість оперативно приймати рішення і розробляти додаткові заходи на зниження норм витрат матеріалів.

Розв'язання задачі оперативного економічного аналізу виконання постачальниками угод в умовах використання ПЕОМ передбачає відбір тих показників, по яких спостерігається відхилення від угод постачання. Схема автоматизованого розв'язання даної задачі показана на малюнку 1. Дані необхідно формувати за день і наростаючим підсумком з початку місяця з виводом результатів як на екран дисплея, так і на паперовий носій.

Оперативний економічний аналіз стану запасів матеріальних ресурсів має дві мети: підтримання запасів на необхідному рівні для забезпечення ритмічності виробництва і оперативне регулювання відхилень від норм. Зміст розв'язання задачі полягає у співставленні фактично наявних матеріалів з нормою запасу і визначення дефіцитних і понаднормових матеріалів, а також тих, які не мають руху.

В умовах автоматизованого опрацювання економічної інформації виникають широкі можливості в розвитку оперативного економічного аналізу рівня витрат матеріальних ресурсів у виробничому процесі. Тому необхідно виділити задачу оперативного аналізу відхилень від норм витрат матеріалів. Метою автоматизованого розв'язання даної задачі є одержання оперативної інформації про відхилення фактичних витрат матеріалів від витрат, передбачених нормою; розрахунок впливу чинників на ці відхилення; групування відхилень по причинах і винних та надання аналітичної інформації керівникам цехів, економічних служб підприємства. В роботі наведена класифікація причин мож-

Мал. 1. Схеми автоматизованого розв'язання задачі оперативного економічного аналізу виконання постачальниками угод

ливих відхилень від норм витрат матеріальних ресурсів.

2.10. Орієнтація підприємств на роботу в ринкових умовах ставить нові завдання перед оперативним економічним аналізом трудових ресурсів, основна мета якого - своєчасно дати кількісну і якісну оцінку ситуації, що склалася з використанням трудових ресурсів, вчасно виявити внутрішньогосподарські резерви і оперативно виробити управлінські рішення про їх використання. В умовах функціонування АРМ запропоновано проводити оперативний економічний аналіз за такими напрямками:

- аналіз ресурсів праці;
- аналіз ефективності праці;
- аналіз витрат на заробітну плату.

В результаті розв'язання даного комплексу задач можливе одержання інформації, яка характеризує: рівень забезпечення кадрами, їх кількісний та якісний склад, рух робочої сили, ефективність використання робочого часу, виконання норм виробітку, рівень витрат на заробітну плату.

В умовах застосування ПЕОМ оцінку забезпечення кожного структурного підрозділу і підприємства в цілому робітниками необхідно проводити з врахуванням рівня їх кваліфікації.

Основна мета оперативного економічного аналізу використання робочого часу - визначення величини і причини його втрат. Для цього необхідно показати процес використання робочого часу з загальносистемних позицій. В дисертаційній роботі обґрунтовується необхідність розроблення аналітичної моделі управління робочим часом, яка дасть змогу систематизувати і представити якісні оцінки робочого часу, побудувати систему автоматизованого контролю його використання, а це гарантує, що в кінцевому підсумку буде обране найефективніше управлінське

рішення.

Автоматизоване розв'язання задачі оперативного економічного аналізу виконання норм виробітку передбачено проводити на АРМ економіста цеху чи керівника виробничої ділянки і забезпечувати аналітичною інформацією про стан виробітку на всіх стадіях виробництва, місцях виникнення браку, його причини і винних, необхідною для прийняття управлінських рішень по реалізації існуючих резервів.

ДРУКОВАНІ ПРАЦІ

на тему дисертаційного дослідження

Основні положення дисертації викладено в таких наукових працях:

1. Питання вдосконалення оперативного економічного аналізу витрат матеріалів на підприємствах вуглевої промисловості: Наукові записки / За ред. С. І. Шкарабана. - Тернопіль, 1993. - С. 46-49. - 0,2 друк. арк.

2. Місце оперативного аналізу в системі оперативного управління матеріальними ресурсами // Державне регулювання економіки при переході до ринку: досвід, проблеми, перспективи. Збірник наук. праць. Інформаційний листок ДНТЕ України, 1993. - 0,3 друк. арк.

3. Питання вдосконалення оперативного обліку використання виробничих ресурсів у вуглевій промисловості // Організація бухгалтерського обліку, аналізу і контролю в умовах переходу до ринкової економіки. Тези доповідей наук.-практ. конф. - Тернопіль, 1993. - С. 66-70. - 0,15 друк. арк.

4. Питання вдосконалення оперативного обліку і аналізу використання обладнання: Наукові записки / За ред. С. І. Шкарабана. - Тернопіль, 1994. - С. 55-57. - 0,15 друк. арк.

АНОТАЦІЯ

Блажей І. А. Оперативний економічний аналіз використання виробничих ресурсів в умовах функціонування АРМ (на прикладі підприємств обувної промисловості).

Дисертація на здобуття ученої ступеня кандидата економічних наук по спеціальності 08.06.04. - Бухгалтерський учет, аналіз і аудит. Академія народного господарства, Тернопіль, 1995.

Захищається рукопис дисертації, в якій содержатся дослідження дійсної практики оперативного економічного аналізу використання виробничих ресурсів; розробтані і обґрунтовані рекомендації по совершенствованию організації і методики оперативного економічного аналізу використання виробничих ресурсів на підприємствах обувної промисловості в умовах функціонування автоматизованих робочих місць спеціалістів.

Blazhey I. - Operative economic analysis of the usage production resources in the conditions of functioning of the automated working places (based on the example of shoe industry).

Dissertation thesis for scientific degree of Candidate of Economics on speciality 08.06.04. - Accounting, analysis and audit. Academy of National Economy, Ternopil, 1995.

The manuscript of the dissertation for the defense contains the investigation of the actual practice of the operative economic analysis of the usage of production resources. The recommendations on perfecting the organization process and the methodological instructions on operative economic analysis of the usage of production resources at the shoe industry enterprises in the conditions of functioning of the automated working places for specialists have been elaborated.

Ключові слова: виробничі ресурси, автоматизоване робоче місце, оперативний економічний аналіз.

Здано в набір 04.05.95 р. Підписано до друку 04.05.95 р.

Формат 60x84/16 Зам. № 171. Тираж 100.

Друкарня ВО „Оріон”, м. Тернопіль, вул. 15 Квітня, 6